

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА СЕДМИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 13. включително.

Интересът към минералите бил породен у човека от най-дълбока древност. При своите контакти с природата древните са намирали малки лъскави камъчета с различен цвят, които поради своята рядкост и красота били обект на събиране и търговски обмен. Тези камъни имали и едно много важно свойство – били твърди, а това ще рече дълговечни. Един от тези камъни е рубинът, за който още от Античността до нас достигат предания.

Рубин (от лат. *ruber* – червен) се нарича прозрачната яркочервена разновидност на минерала корунд. В света на минералите корундът е втори по твърдост, като отстъпва първото място на диаманта. Сред благородните прозрачни разновидности на корунда освен червения рубин в природата са известни още сапфир (син), левкосапфир (безцветен), хлоросапфир (зелен) и други. В древността поради слабите минералогически познания всички червени прозрачни камъни били описвани като рубини, всички сини – като сапфири, а всички зелени – като смарагди.

В Древна Гърция рубинът бил известен като антракс, а в Рим – като карбункул. Интересното е, че и двете названия означават въглен (поради приликата на цвета на рубина с нажежени въглени). В Армения камъкът е познат като якут, а в Русия – като яхонт.

Рубинът дължи своето оцветяване на малки количества хром, докато желязото и титанът са виновниците за синия цвят на сапфира. С прекрасен цветист език, характерен за Изтока, описва разновидностите на рубина Бируни – един от гениалните учени на Средновековието: „Известно е, че цветовете на всички тези предмети, които служат за сравнение с цвета на яхонти от различен сорт – розов, цвят на див минзухар и цвят на месо, имат също разни оттенъци. За пример може да служи розата. Ние имаме преди всичко бяла роза, след това роза със слаб червен оттенък и когато червеното се увеличава, розата заприличва на червени бузи; след това, при още по-голямо усилване на цвета, тя става с цвят на червена анемония (шакаик)...”.

От дълбока древност хората са приписвали на скъпоценните камъни определени качества и защитни сили. Пръстени, амулети и други украшения били използвани като талисмани против зли духове, всевъзможни болести... и против зли погледи. Не е избегнал тази съдба и рубинът. Той е бил символ на страстна любов и сила, на енергия и борба, докато синият му събрат сапфирът олицетворявал постоянство, вяръност, целомъдрие, скромност и хладнокръвие. В Древна Гърция и Рим рубинът е белег на богатство и слава. Според преданията цар Соломон имал пръстен с рубин, който му давал власт над демони и зли духове и който му разкривал всички тайни на земята и небето.

1. Коя е темата на текста?

- А) добивът на рубини
- Б) разновидностите на рубина
- В) интересът към минералите в древността
- Г) свойствата на рубина и вярванията, свързани с него

2. За коя сфера на общуване е предназначен текстът?

- А) медийната
- Б) научната
- В) битовата
- Г) естетическата

3. Коя е водещата функция в текста?

- А) информативна
- Б) класифицираща
- В) развлекателна
- Г) коментарна

4. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Днес учените приемат, че всички червени прозрачни камъни са рубини.
- Б) За рубина от древни времена се смята, че има силата да предпазва от зли духове.
- В) Диамантът е по-твърд от корунда.
- Г) В Древна Гърция рубинът е наричан карбункул.

5. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Средновековният учен Бируни прави описание на разновидностите на рубина по цвят.
- Б) Желязото и титанът дават зеления цвят на сапфира.
- В) Пръстенът с рубин на цар Соломон имал магически сили.
- Г) В Русия рубинът е познат като яхонт.

6. Според текста:

- А) са известни поне две различни названия на рубина в древността.
- Б) рубинът има както положителни, така и отрицателни символични значения.
- В) Бируни сравнява рубините с по-слаб червен оттенък с червени бузи.
- Г) още от древността хората събирали малки лъскави камъчета заради вярата в магическата им сила.

7. С коя от посочените думи може да се замени подчертаната в текста дума *цветист*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) патетичен
- Б) живописен
- В) изобилен
- Г) развълнуван

8. Какво изразно средство (троп) е подчертаният израз в изречението *Рубинът дължи своето оцветяване на малки количества хром, докато желязото и титанът са виновниците за синия цвят на сапфира?*

- А) хипербола
- Б) метонимия
- В) синекдоха
- Г) метафора

9. При коя от двойките отношението е същото като отношението в двойката *рубин – сапфир*?

- А) рубин – яхонт
- Б) минерал – рубин
- В) смарагд – прозрачен камък
- Г) корунд – диамант

10. Защо думите на средновековния учен Бируни в четвъртия абзац на текста са оградени в кавички?

11. За изреченията *В света на минералите корундът е втори по твърдост, като отстъпва първото място на диаманта* и *В света на минералите корундът е втори по твърдост, отстъпвайки първото място на диаманта* е вярно, че съдържат:

- А) обособени части
- Б) по две прости изречения
- В) синтактични синоними
- Г) лексикални синоними

12. Препишете подчинените изречения, съдържащи се в сложното изречение *Известно е, че цветовете на всички тези предмети, които служат за сравнение с цвета на яхонти от различен сорт – розов, цвят на див минзухар и цвят на месо, имат също разни оттенъци*. Определете вида им.

13. Запетаите в изречението *Той е бил символ на страстна любов и сила, на енергия и борба, докато синият му събрат сапфирът олицетворявал постоянство, вярност, целомъдрие, скромност и хладнокръвие* отделят:

- А) еднородни части в рамките на простите изречения и подчинено обстоятелствено изречение в рамките на сложното съставно изречение
- Б) вметнати изрази в рамките на простите изречения и две подчинени обстоятелствени изречения в рамките на сложното съставно изречение
- В) обособени части в рамките на простите изречения и смислово равноправни изречения в рамките на сложното съчинено изречение
- Г) обособени и еднородни части в рамките на простото изречение

14. Изберете най-подходящата дума, с която може да бъде запълнено съответното празно място в текста.

Трябва да се отбележи, че намирането на големи кристали рубин или сапфир е голяма (А), поради което те се оценяват изключително високо. Камъни с маса 40 карата се считат за (Б) Съществуват, разбира се, и(В) – в Индия е намерен рубин с маса 951 карата, а в Шри Ланка е открит сапфир с маса 95 000 карата (19 кг)!

От древния Изток идва и забраната да се правят съдове от яхонт (рубин) и кристал (кварц), тъй като тяхната стойност (Г) стойността на златото.

- А) рядкост, ценност, радост
- Б) безценни, богатство, уникални
- В) отклонения, амплитуди, изключения
- Г) отстъпва на, надвишава, конкурира

15. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Класическото находище на рубини, извесно още от IV в. е Могок в северна (Горна) Бирма. Тук са намерени както прекрасни по цвят екземпляри, така и едни от най-големите природни рубини. Находището се експлуатира от 1597 г. по заповед на тогавашният цар, който го завладал от местния владетел. След британската колонизация на Бирма в края на

